

не лише спрямувати свою освітню траєкторію, а й визначитися з майбутніми професійними уподобаннями.

Процеси модернізації освіти необхідно орієнтувати на розробку нових продуктивних підходів до організації процесу навчання математики молодших школярів з використанням технологій навчання: розвивальної, інтерактивної, проєктувальної, інформаційної, ігрової [3].

Одним із найважливіших чинників успішного запровадження компетентнісного підходу під час навчання математики є готовність до реалізації поставленої мети самим вчителем. Для успішного формування компетентної особистості сучасний педагог повинен володіти певними якостями: успішно розв'язувати свої власні життєві проблеми, виявляючи ініціативу, самостійність і відповідальність; усвідомлювати мету компетентнісного навчання; планувати урок математики із використанням усього розмаїття форм і методів навчальної діяльності й насамперед усіх видів самостійної роботи, діалогічних, евристичних і проблемних методів; пов'язувати навчальний матеріал із повсякденними життєвими потребами та інтересами учнів; оцінюючи навчальні досягнення школярів з математики, брати до уваги не тільки продемонстровані знання і вміння, а й передусім уміння застосовувати їх у навчальних і життєвих ситуаціях.

На сучасному етапі розвитку освіти перед початковою школою постає завдання створити сприятливі умови для розвитку й саморозвитку особистості учня, забезпечити його пізнавальними засобами, необхідними для ефективного функціонування у суспільстві.

Отже, проаналізувавши поняття «математична компетентність» у різноманітних наукових підходах, ми дійшли висновку, що математична компетентність – це математичні та загальнонавчальні знання, вміння, навички, а також досвід вживання цих знань як засобів здійснення діяльності; особистісне ставлення до знань і предмету діяльності; особистісні якості, необхідні для успішного здійснення життєдіяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Головань М. С. Математична компетентність : сутність та структура. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету. 2014. № 1. С. 35-39.
2. Зіненко І. М. Визначення структури математичної компетентності учнів старшого шкільного віку. Педагогічні науки : теорія, історія, інноваційні технології. 2009. № 2. С. 165-174.
3. Онопрієнко О. Предметна математична компетентність як дидактична категорія. Початкова школа. 2010. № 11. С. 47-49.

БЕЗПЕЧНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК АКТУАЛЬНА ВИМОГА СУЧАСНОЇ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Блудова Ю. О.

*кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, психології,
початкової освіти та освітнього менеджменту*

Терьохіна В. С.

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
зі спеціальності 013 «Початкова освіта»*

*Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради*

Ефективність освітнього процесу в школі, особистісний розвиток його учасників багато в чому визначається вмінням вчителя створювати та підтримувати комфортний клімат як невід'ємну частину сучасного безпечного освітнього середовища, яке неминуче реагує на будь-які зовнішні негативні впливи.

В останні роки, коли відзначається посилення проблем у політичній та соціально-економічній сферах, проблема агресивної поведінки молоді проявляється дуже різнопланово: від словесних образ до нанесення серйозної шкоди психічному і фізичному здоров'ю, тому ризик загрози психологічної безпеки залишається високим. Жорстоке поводження з боку оточуючих виявляється причиною багатьох психологічних проблем, які можуть вплинути на різні сфери життя людини. Значну частину свого життя молоде покоління проводить у школі, тому найважливішу роль в забезпеченні психосоціальної безпеки грають керівники закладів освіти, вчителі, класні керівники, психологи, соціальні педагоги. Забезпечення психосоціальної безпеки в закладі загальної середньої освіти стає першочерговим завданням [2].

На сучасному етапі розвитку освіти виникають і загострюються проблеми, пов'язані з умінням педагогів створювати та підтримувати психологічну безпеку та комфортність у соціальному та освітньому середовищах та соціальній взаємодії [4].

Освітнє середовище певною мірою є життєвим, соціально-орієнтованим середовищем людини. Як соціальний інститут виховання та навчання, заклад освіти виступає суб'єктом безпеки молодого покоління. Відомо, що успішне функціонування закладу освіти неможливе окремо від суспільства [2].

Освітнє середовище є частиною соціокультурного середовища і визначається дослідниками як комплекс спеціально організованих психолого-педагогічних умов, в результаті взаємодії з якими відбувається розвиток і становлення особистості [1]. Потреба людини у безпеці вважається первинною в ієрархії потреб, розробленої відомим американським психологом А. Маслоу. До структури потреби в безпеці входять: потреба у передбачуваності подій, в організації безпечної життєдіяльності, у нормативно-правовому забезпеченні соціального буття, у стійкості позитивних соціально-економічних відносин тощо. Згідно з концепцією А. Маслоу, деякі типи людей мотивовані власне на пошук безпеки власного життя. Для кожної психічно здорової людини безпека рідних та близьких, власна безпека, є однією з ключових загальнолюдських цінностей. У зв'язку з цим, безпечне освітнє середовище, як фактор успішної навчально-пізнавальної діяльності та умова гуманізації освіти, передбачає створення безпечних умов благополучного та плідного навчання та виховання здобувачів.

Створення безпечного освітнього середовища також є необхідною умовою успішної професійної діяльності викладачів [5].

Сучасна соціокультурна ситуація дає нам численні приклади негативного впливу зовнішніх умов становлення особистості людини. Якщо відкриті фізичні насильницькі дії однозначно засуджуються і йде інтенсивний пошук засобів протидії їм, то психологічний вплив тільки стає предметом обговорення як у громадській думці, і у наукових дослідженнях. Особливої актуальності набуває у разі проблема захищеності від психологічного насильства, що виникає в умовах взаємодії учасників освітнього процесу. При цьому важливо усвідомлювати, що психологічний супровід освітнього середовища з метою збереження та зміцнення здоров'я його учасників, створення безпечних умов праці та навчання в освітній установі, захист від усіх форм дискримінації можуть виступати альтернативою агресивному соціальному середовищу, психоемоційному та культурному вакууму, наслідком яких є зростання соціогенних хвороб. Забезпечення психологічної безпеки учасників освітнього середовища виступає при цьому як особливе науково-практичне завдання [3].

У рамках концепції національної безпеки країни психосоціальна безпека вчителів, учнів та їхніх батьків може розглядатися як захищеність їхнього життя, здоров'я, прав і свобод, честі та гідності; психологічна безпека освітнього середовища - як пряме продовження психологічної безпеки особистості вчителів, учнів та їхніх батьків, а також як захист громадського порядку та спокою, духовних цінностей, прав та свобод навчальних закладів та їх нормальної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гонтаровська Н. Освітнє середовище як фактор розвитку особистості дитини. Київ: Дніпро-VAL, 2010 р. 623 с
2. Духневич В. Створення безпечного освітнього середовища: «Шість кроків до безпеки». *Проблеми політичної психології*, 12(26), 2022 р. С. 266-278. <https://doi.org/10.33120/pop-Vol26-Year2022-105>
3. Національна стратегія розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі: указ Президента України від 25 травня 2020 року № 195/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (дата звернення: 27.05.2022).
4. Нова українська школа: Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти на період до 2029 року. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/novaukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 27.05.2022)
5. Цимбалару А. Освітній простір: сутність, структура і механізми створення. *Український педагогічний журнал*, 1, 2016 р. С. 41-50.

РОЛЬ «М'ЯКИХ НАВИЧОК» ДИТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ФОРМУВАННІ ЗВУКОВОЇ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ

Борова В. Є.